

V Bruseli 17. novembra 2023
(OR. en)

15525/23

COH 88

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Politika súdržnosti a európska strategická autonómia = výmena názorov

Ministri zodpovední za politiku súdržnosti sa vyzývajú, aby na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti venovanom politike súdržnosti, ktoré sa uskutoční 30. novembra, na základe dokumentu predsedníctva uvedeného v prílohe k tejto poznámke rokovali o tom, ako môže politika súdržnosti prispieť k posilneniu zvrchovanosti a strategickej autonómie Európskej únie.

Podkladový dokument

na zasadnutie Rady pre všeobecné záležitosti venované politike súdržnosti

„Politika súdržnosti a európska strategická autonómia“

Medzinárodná otvorenosť počas posledných siedmich desaťročí bola pre EÚ veľmi prospešná a umožnila jej dosiahnuť hospodársky rast a úroveň sociálneho blahobytu, čo by v prípade protekcionizmu alebo v Únii s menším počtom členských štátov nebolo možné.

Medzinárodná otvorenosť však uľahčila aj **procesy premiestňovania**, ktoré nás doviedli k strate podielu na trhu v strategických odvetviach a viedli k tomu, že sme sa stali **príliš závislými od tretích krajín** v oblastiach, ako sú energetika, zdravotnícky materiál, digitálne technológie, či potraviny.

Politika hospodárskej súťaže a snaha o solidaritu a rovnaké príležitosti pri prideliť verejnej pomoci a zdrojov v Európskej únii zároveň viedli k situáciám, keď **veľké spoločnosti v EÚ nedokázali rovnocenne súťažiť s veľkými medzinárodnými gigantmi**, ktorí často dostávajú pomoc od štátov, v ktorých pôsobia.

Geopolitické, technologické a environmentálne zmeny, ktorými dnes prechádzame, poukazujú na to, že je potrebné, aby sme podnikli kroky proti tomuto trendu. Tieto zmeny zároveň ponúkajú príležitosť investovať, prilákať do Európy nové podniky a pracovné miesta, vytvárať bohatstvo a znižovať našu vonkajšiu zraniteľnosť. Táto skutočnosť sa zvýraznila vplyvom energetickej, surovinovej a inflačnej krízy v dôsledku invázie Ruska na Ukrajinu, vplyvom hrozby ropnej krízy vyplývajúcej z prebiehajúceho izraelsko-palestínskeho konfliktu, ale aj vplyvom iných predchádzajúcich kríz v oblasti dodávok, ktoré viedli k prerušeniu medzinárodných hodnotových reťazcov.

Preto je čoraz dôležitejšie, **aby Európska únia bola schopná vytvoriť silnú, odolnú a výhľadovo orientovanú priemyselnú štruktúru**, ktorá jej umožní **chrániť svoju zvrchovanosť a zvýšiť svoju autonómiu** v situáciách, keď sa medzinárodná nestabilita presúva na trhy. Z tohto dôvodu musí Únia zabezpečiť, aby veľké spoločnosti v strategických odvetviach zostali na európskej pôde a aby teda mohli dodávať tovar a služby, ktoré sú nevyhnutné pre budúcnosť, a vytvárať strategické a kvalitné pracovné miesta s vysokou pridanou hodnotou.

Priemyselný rozvoj nepochybne často **slúžil ako nástroj územného a regionálneho rozvoja, ktorý je hlavným cieľom politiky súdržnosti**, ako sa uvádza v článku 174 ZFEÚ. Priemysel je ako generátor hospodárskej činnosti a zamestnanosti skutočne schopný zvrátiť trendy presídľovania medzi regiónmi v rámci Únie, ako aj mimo nej. Okrem toho veľké spoločnosti majú najväčšiu schopnosť vytvárať pracovné miesta, investovať do výskumu, vývoja a inovácie, konkurovať na medzinárodnej úrovni a vytvárať stimulačný účinok pre rozvoj v regiónoch, v ktorých sídlia, ako aj v susedných regiónoch tým, že tvoria dopyt po medziproduktoch a službách. Priemyselný rozvoj vo veľkých spoločnostiach v strategických odvetviach podporovaný z fondov politiky súdržnosti by teda viedol k **lepšej kvalite života občanov sprevádzanej vyššou mierou tvorby pracovných miest a väčšou suverenitou Únie, čo by malo dominový efekt aj na všetky činnosti Európskej únie**. Prispieva tiež k posilneniu odolnosti regionálnych hospodárstiev prostredníctvom budovania nadčasových priemyselných výrobných kapacít a hodnotových reťazcov.

V tejto súvislosti **zohráva politika súdržnosti kľúčovú úlohu, keďže môže prostredníctvom svojich fondov prispieť k strategickej autonómii a ochrane zvrchovanosti Únie**. Rozvoj týchto strategických odvetví spolufinancovaný z EFRR, ESF+, Kohézneho fondu alebo Fondu na spravodlivú transformáciu by teda následne prispel k rozvoju jednotlivých regiónov EÚ, ako aj EÚ ako celku.

V tejto súvislosti by sa v rámci **politiky súdržnosti mohlo financovať podnikanie v konkurencieschopnom priemyselnom odvetví, ktoré je schopné pôsobiť na veľkých medzinárodných trhoch**.

Nejde len o rozvoj európskeho priemyslu, ale aj o to, aby **dokázal konkurovať medzinárodným gigantom v krajinách, ako sú Spojené štáty alebo Čína**. V záujme toho musíme byť schopní využívať politiku súdržnosti tak, aby veľké spoločnosti v strategických odvetviach zostali na európskej pôde, čím sa prispeje aj k znižovaniu regionálnych rozdielov.

To by umožnilo, aby Európska únia **znížila svoju vonkajšiu závislosť od** technológií, ktoré môžu nahradiť suroviny, alebo odvetví, v ktorých Únia nemá konkurenčnú výhodu. Príkladom môžu byť znečisťujúce zdroje energie. Takisto by to mohlo pomôcť **znižit' riziká vyplývajúce z možného rozpadu medzinárodných hodnotových reťazcov** v dôsledku konfliktu alebo medzinárodného napätia. Podobne by to mohlo prispieť k **boju proti rizikám vyplývajúcim zo zmeny klímy**, a to posilnením priemyslu zameraného na čisté odvetvia a odvetvia s nižšími emisiami skleníkových plynov. Napokon by to určite pomohlo **vytvoriť vysokokvalifikované pracovné miesta a vysokú hraničnú produktivitu a mzdy**, čo by v konečnom dôsledku viedlo k zlepšeniu kvality života občanov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti by sme na tomto zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti venovanom politike súdržnosti chceli využiť príležitosť na zváženie tejto otázky:

Ako môže politika súdržnosti prispieť k posilneniu zvrchovanosti a strategickej autonómie Európskej únie v čase, keď je viac ako kedykoľvek predtým potrebné posilniť medzinárodnú konkurencieschopnosť veľkých spoločností v strategických odvetviach, ktoré sú hnacou silou pri vytváraní pracovných miest a bohatstva vo všetkých regiónoch Európskej únie?